

Maj-Inger Klingvall

Rättsliga förhållanden i svensk och afrikansk kultur.

Afrika är en jättekontinent så därför har jag tagit två exempel, nämligen de länder jag arbetat i och med, Mocambique och Nigeria. Länder som har tunga arv av krig och konflikt, fattigdom och pågående konflikter. Båda lever också under hotet av klimatförändringarna, som kan få ödesdigra konsekvenser för befolkningens grundläggande levnadsvillkor. Havsnivåhöjningar kommer till exempel att få stora effekter. Nigerdeltat med sin stora befolkningskoncentration och Mocambiqueslätten, som täcker två tredjedelar av landet är starkt hotade då stora arealer kommer att översvämmas.

Att mot den bakgrunden prata om rättsliga förhållanden kräver en bred ansats i både historia och samtid.

Jag tillträdde som ambassadör till Mocambique i februari 2003. En av mina första resor i landet var till den nordligaste och mest avlägsna provinsen, Niassa. Där pågick sedan några år ett sammanhållet svenskt biståndsprogram där en del var utveckling av en fungerande marknad för jordbruksprodukter. Vi åkte till en by Mariamba för att träffa byledningen och besöka skolan och hälsoposten. Skolan bestod av ett hus med en lärosal och en hydda som också fungerade som lärosal. "Vi har sedan 1991, bett om en skolsal till, sade byledaren, men ingen fått". Den kommentaren sade en del om kulturen i ett land, där man varit van att styras uppifrån, först av kolonialmakten Portugal, sedan av en stark centralmakt. Då blir det inga egna initiativ. Eleverna stod nyfiket och tittade på oss. De var i alla åldrar. Det var första gången jag förstod att i ett fattigt land börjar man skolan när det är möjligt, utifrån de krav som ställs på barnen att delta i arbetet i hemmet och på åkern.

Hälsoposten var en fd distriktklinik, därför ett större hus med minst åtta rum. Trappan upp och in i huset var så igenväxt att jag trodde vi var på fel ställe. Men så dök det upp en kvinna, som presenterade sig som barnmorska och visade oss runt. BB-avdelningen bestod av ett rum med två sängar för blivande och nyförlösta mödrar och ett förlossningsrum med en brits. Det fanns inget vatten och ingen el. Den födande kvinnan fick ta med vatten och om det var nattetid, ett ljus att tända. Dagen före hade tre barn fötts där. I ett rum stod ett avstängt kylskåp för vaccin som drevs med olja, men den kostade 10 USD per månad och till det fanns inga pengar. I ett behandlingsrum stod ett bord, en stol och en brits. Övriga rum var tomma. Förutom barnmorskan fanns en manlig sjukvårdare.

Mer positivt var besöket i byn Machhumane. Där fanns ett odlarkollektiv knutet till det svenska biståndsprogrammet. Vi hälsade på en fattig bonde som börjat odla för avsalu – paprika, pumpa, tobak och majs. Allt var sålt på rot. Nu skulle han fördubbla sin areal.

Utanför provinshuvudstaden Lichinga fanns nunnan, syster Ferreira med sina odlingar av majs, grönsaker och frukt. Hon tillsammans med syster Lydia sysselsatte de allra fattigaste, gamla, utvecklingsstörda, övergivna och ensamma mammor i sina odlingar. 150 vuxna och minst lika många barn fanns där. De flesta var kvinnor. De två nunnorna drev verksamheten på 1000 USD per mån. Räckte till lite lön och två måltider/dag. Nu ville de bygga skola och dagis. Otroliga kvinnor, vägleda av sin människokärlek.

Vi gjorde också ett försök att åka till grannprovinsen Cabo Delgado, sex mil österut på asfaltväg, mycket smal på sina håll och med hög växtlighet längs kanterna. Där asfalten tog slut, slutade farbar väg. Vi fortsatte med stor möda 2-3 km till innan vi vände. Detta var enda kommunikationsleden för

alla byar längs den obefintliga vägen mot kusten. Sida och ambassaden beslutade att gå in med medel till ny väg fram till gränsen till grannprovinsen. Det saknades också en bit på andra sidan, där en annan givare gick in. När jag lämnade efter nära fem år kunde man åka hela vägen från Lichinga till Pemba vid kusten. Utan kommunikationer kan inte ett land utvecklas.

Mocambique hade plats 180 av 187 länder i UNDP:s index för mänsklig utveckling 2015. Trots en hög ekonomisk tillväxt lever fortfarande ca 50 % av befolkningen under fattigdomsgränsen. Kronisk undernäring är ett stort problem, inte minst i norr. Av alla barn under fem år lider 43% av måttlig kronisk undernäring och 20% av svår undernäring, som ger allvarliga skador på längdtillväxt och hjärnans utveckling. I hela landet finns 68 barnläkare till 12 miljoner barn.

Nära 50% av flickorna är gifta före 18 år och 14% före 15 år. För många familjer är det en försörjningsfråga. Grundskoleutbildning är gratis men inte skoluniformer och skolmaterial. Skolplikten är sju år. I genomsnitt har den vuxna befolkningen, enligt UNDP, gått tre år i skolan. Drygt 50% av befolkningen över 15 år kan läsa. Idag börjar de flesta barn i skolan, men 70% slutar redan efter de första skolåren. De måste jobba och flickor blir tidigt gravida.

Mocambique är nästa dubbelt så stort som Sverige, ett långt land i södra delen av Afrikas östkust. 250 mil sandstrand och med ett stort delta, där Zambezifloden rinner ut i Indiska oceanen. Floden delar landet, tropiskt i norr, subtropiskt i söder. Senaste befolkningsciffran är 28 miljoner. När jag kom dit 2003 var den 18 miljoner.

På 1500-talet tog portugiserna över handeln från araberna som funnits vid kusten sedan 700-talet. Slavhandeln pågick ända till slutet av 1800-talet, trots förbud 1836. Portugal var en svag kolonialmakt utan fungerande administration.

Befrielseörelsen Frelimo bildades 1962 och den väpnade kampen började 1964. 1974 störtades diktatorn Salazar i Portugal av sin egen militär, kolonialväldet avskaffades och därmed blev Mocambique fritt 1975. Frelimo blev landets regeringsparti med stora ambitioner att på tio år modernisera Mocambique. Men regimen utmanades av den väpnade motståndsrörelsen Renamo, stödd av Ian Smith i Sydrhodesia och senare Sydafrika, som fortfarande hade apartheidstyre. Runt 1980 bröt ett långvarigt inbördeskrig ut som slog sönder det mesta av infrastruktur: vägar, broar, skolor och sjukhus. Fredssamtal inleddes i slutet av 80-talet och en demokratisk författning trädde i kraft 1990. Det första fria valet genomfördes 1994.

Konstitutionen från 1990 garanterar flerpartidemokrati, yttrandefrihet och tillgång till rättvisa och har varit avgörande för landets demokratiska utveckling. Fem demokratiska val har genomförts sedan 1994. Frelimo har vunnit samtliga val. Resultaten har varit föremål för protester och dispyter, även det senaste valet 2014. Presidentmakten är stark. Presidenten är både stats- och regeringschef och utser samtliga ministrar, provinsguvernörer och landets högsta juridiska företrädare. Parlamentet, som är en enkammarsdag med 250 ledamöter, har få möjligheter att utkräva ansvar av regeringen och kan inte ställa misstroendevotum. Presidenten däremot kan lämna in veto mot parlamentets lagförslag, regera genom dekret och även upplösa parlamentet och kalla till nyval. Arbetet i parlamentet präglas av polariseringen mellan de politiska partierna och oppositionspartiet Renamo har i omgångar bojkottat arbetet i parlamentet. Oppositionen saknar verkligt politiskt inflytande.

I praktiken ligger makten hos en politisk elit inom Frelimo. Statsapparaten ses som förlängning av partiet, vilket förutsätter lojala tjänstemän. Det främsta kriteriet att få en statlig tjänst och senare bli befördrad är att man är lojal med regeringspartiet. Oppositionspartierna och civilsamhället får svårt att rekrytera medlemmar när alla som antyder någon annan lojalitet än till Frelimo riskerar att förlora

sina karriärmöjligheter. Det finns bland medborgarna en apati inför maktens utövande. Valdeltagande har rasat från 88%, 1994 till under 50%, 2014. Att gå och rösta känns för många meningslöst.

Hösten 2012 skärptes motsättningarna mellan regeringen och Renamo. Rörelsens ledare Afonso Dhlakama lämnade Maputo och upprättade ett högkvarter i djungeln och hotade med våld om Renamo inte fick mer politiskt och ekonomiskt inflytande. Detta sammanföll med fynden av olja utanför kusten. Konflikten eskalerade med sammanstötningar mellan polisstyrkor och Renamoanhängare. Ett fredsavtal ingicks 2014. Då hade konflikten krävt ett hundratal människoliv. 2015 blossade konflikten upp igen och som resultat ligger nu ett förslag i parlamentet, byggt på förhandlingar mellan regeringspartiet och Renamo, att vinnande parti i varje provins ska utse guvernör. Alla är dock inte nöjda, utan menar att detta förslag har tagits fram helt ovanför huvudet på medborgarna och övriga politiska partier.

Rättsväsendet dras med det portugisiska arvet i synnerhet i strukturell mening. Portugals tunga byråkratiska civilrättssystem, grundat på Code Napoleon, tillämpades i kolonin med vissa delar, familj- och markrätt, fortfarande i händerna på de sk traditionella ledarna och stambaserade råd. Frelimo försökte ändra på detta och avsatte de traditionella ledarna, som besatt stor makt och auktoritet. Detta rönt starkt folkligt motstånd och man har sett sig tvungen att återupprätta deras roll. Lokala domstolar utan utbildade domare, har funnits i Mocambique sedan kolonialtiden. De hanterar civila dispyter och mindre brott och står för den traditionella rättskipningen i landet. De försöker att göra upp i godo och i andra hand fattar ett beslut, som grundar sig på hävdvunnen praxis.

Ett omfattande arbete att reformera nuvarande lagar har pågått under många år. Den nya strafflagstiftningen som antogs 2014 ersatte den tidigare lagen som var från 1886. Abort legaliserades och straffbarhetsåldern höjdes från 12 till 16 år. Man introducerade också alternativ till fängelsestraff för att komma till rätta med de överfulla fängelserna. Civilsamhällesorganisationer är nu oroliga att de alternativa straffen kan uppfattas som straffrihet och leda till ökat antal lynchningar av påstådda brottslingar. I dagsläget förekommer ca 80 lynchningar med dödlig utgång per år.

Ny familjelag antogs 2005. Lagen innebär en generell förbättring för kvinnor och barn då den reglerar registrering av äktenskap inklusive traditionella äktenskap, rätt till egendom och arvsrätt och vårdnad av barnen. Lagtillämpningen ställs dock inför problem då många män är polygama och har flera fruar/familjer.

Dödsstraffet avskaffades 1990.

Rättsväsendet brist på utbildade jurister och domare. När min tjänstgöring avslutades 2007 fanns 138 utbildade domare i landet. Nu lär de vara 300. Det är brist på ändamålsenliga lokaler och utrustning. Majoriteten av distriktsdomstolarna har inte tillgång till egna kopior av relevant lagstiftning. De finns risk att utövande domare inte har tillgång till nyligen beslutat lagstiftning.

Högsta domstolen är beroende av finansiella tilldelningar som i praktiken beslutas av finansministern. Detta beroendeförhållande fortsätter ner i systemet och innebär att domstolarnas finanser detaljstyrs från högre nivå. Distriktsdomstolarna är beroende av att få pengar från provinsdomstolen och bestäms ofta av personliga relationer mellan domare och inte på rättsväsendets prioriteringar. Domare sätts i en beroendeställning genom att politiskt känsliga fall kan få en direkt inverkan på domstolens finansiella situation.

Den politiska styrningen påverkar också polisens arbete. Polisens enhet för brottsundersökningar är underordnad inrikesministeriet, vilket ifrågasatts av riksåklagaren, som menar att detta minskar

polisens förmåga att genomföra självständiga utredningar. Polisen är dåligt utbildad och inger inte allmänheten någon trygghet.

Rättsväsendet är utsatt för politiska påtryckningar och har svårt att agera självständigt och utkräva ansvar. Bedömare menar att rättsstaten har försvagats det senaste decenniet. Det krympande utrymmet för media och civilsamhälle är en oroande utveckling. Under de senaste åren har flera ouppklarade mord genomförts på oppositionspolitiker samt akademiker och journalister som engagerat sig i samhällsdebatten.

Efter krigsslutet tog ekonomin fart. Samtidigt blev kriminaliteten ett allt större problem. Förutom utbrett gatuvåld ägnade maffialiknande organisationer sig åt smuggling, knarkhandel, penningtvätt och prostitution. Stor uppmärksamhet fick mordet på journalisten och redaktören Carlos Cardoso 2000. För övrigt mycket god vän till Henning Mankell som tog mordet så hårt att han sålde sin stora lägenhet i Maputo och det dröjde flera år innan han återvände. När Cardoso sköts höll han på att utreda hur motsvarande 140 miljoner kronor hade förskingrats i samband med utförsäljningen av en bank. Rättegången då sex män dömdes vittnade om kopplingarna mellan den undre världen och politiskt mäktiga personer samt den utbredda korruptionen inom polis- och rättsväsen. Under rättegången pekades dåvarande president Chissanos son Nhypine ut som den som skulle ha beordrat mordet. 2006 åtalades han för delaktighet, men hittades död innan rättegången påbörjats.

I dagens Mocambique har korruptionen blivit en plåga för fattiga människor, för företagare, för utländska investerare och även för givarländerna. Korruptionen genomsyrar och försvårar för den vanlige mocambikanens liv. Den finns inom hälsovård, utbildning, polis och rättsväsende. Fattiga människors tillgång till basservice är inte bara bristfällig, utan blir dessutom dyr med alla påhittade avgifter, som ska betalas för att bli undersökt av doktorn, för att bli uppflyttad till nästa klass, för att få köra vidare med bilen när polisen stoppat en. Fattigdom och låga löner skapar behov att dryga ut lönen med de medel som finns och det driver på den "lilla" korruptionen.

Korruptionen är också ett stort hinder för näringslivet med en byråkrati som kräver en mängd avgifter, mer eller mindre att se som mutor. Upphandling, speciellt när det gäller stora projekt och flera leverantörer, är ett stort mörkerområde. Att betala kommission till uppdragsgivaren oavsett om det är ett ministerium, statlig myndighet eller privat företag för att vinna ett anbud är satt i system. Det fanns tidigare till och med ett lagrum som gjorde det lagligt för staten att uppbära kommission, men i en ny upphandlingslag togs det bort. Om det sen togs bort i praktiken är tveksamt. Som givare har jag flera exempel på felaktigt använda medel, där ministerier fått betala tillbaka biståndsmedel.

Korruptionen har en lång historia, men de första åren efter självständigheten bestraffades korruption inom ett improviserat och icke rättssäkert system. Efter att Mocambique anslutit sig till Världsbanken och IMF 1986 påbörjades ett hårdhänt strukturanpassningsprogram som innebar att banker och statliga företag snabbt privatiserades. De som köpte var eliten inom Frelimo, som därmed säkerställde sitt inflytande över ekonomin och landets tillgångar och öppnade möjligheterna till förskingring och stöld. Lagstiftning och bankrutiner levde inte upp till internationella normer.

De mest uppmärksammade fallen av "stor" korruption under mina år i Mocambique rörde lånekarusellen i två privata banker. I båda bankerna beviljades lån frikostigt till inflytelserika personer och deras anhöriga utan säkerhet eller krav på återbetalning. Förlusterna uppskattades till 400 miljoner USD. Försöken att utreda kostade först Cardoso livet och året därpå bankdirektören Siba Siba Macacua, interimordförande i Banco Austral. Han mördades i slutfasen av sin utredning av lånen som ledde till bankens kollaps. Sverige krävde tillsammans med andra givare en rättslig revision av Banco Austral. Den genomfördes, men är ej offentliggjord.

2016 var det dags igen med avslöjandet av nya hemliga lån och en oredovisad statsskuld motsvarande 16 miljarder kronor. IMF, Världsbanken, Sverige med flera givare avbröt sina biståndsutbetalningar. Utredningen om miljardskulden slog fast att regeringen brutit mot författningen genom att ställa sig som garant för lån som inte godkänts av parlamentet. Regeringen hävdade att pengarna använts till inköp av fartyg och annan utrustning för att skydda landets havsområden mot pirater och olaglig exploatering, men enligt revisionsfirman stämde inte siffrorna. Det återstod ett glapp på en halv miljard USD. Riksåklagaren publicerade efter åtta månaders utredning ett pressmeddelande där det meddelades att processen för ett finansiellt ansvarutkrävande har påbörjats då ärendet lämnats till förvaltningsdomstolen. Frågan om individuellt ansvarsutkrävande berördes inte. Regeringen gjorde inget, vare sig ett uttalande eller annan åtgärd, utan hänvisade till Riksåklagaren.

Parlamentet godkände antikorrupsionslagen 2004 och en ny lag 2012. Det finns en antikorrupsionsmyndighet underställd Riksåklagaren och det finns en beslutad strategi. Tyvärr väntar de synliga resultaten på sig.

I Mocambique saknas ännu ett effektivt rättsväsende, som ser som sin främsta uppgift att oväldigt skipa rättvisa. Rättssäkerheten är villkorad. Konstitutionen är tydlig om yttrandefrihet och media använder den. Man skriver öppet om misstänkta fall, men de följs sällan upp av ansvariga myndigheter. Vad som däremot hänt är att enskilda journalister råkat illa ut. Den folkliga kontrollen fungerar inte heller på grund av brist på information, utbildning och tillgång till demokratiska strukturer. Detta spelar makten i händerna och föder korruption, nepotism och beskyddarsystem.

Svenskt stöd genom åren till god samhällsstyrning har gått till bland annat: offentlig finansstyrning genom bättre kontroll av utbetalningar, redovisning och uppföljning, internrevision genom stöd från Ekonomistyrningsverket, ESV, statsrevision genom Riksrevisionsverket, RRV, statistisk centralbyrå genom Statistiska centralbyrån, SCB, utbildning av lokala- och provinstjänstemän på tre ställen i landet.

2017 utbetalades 454 miljoner SEK svenskt bistånd till 71 insatser.

Så till mitt andra land där jag aldrig bott, bara vistats.

Nigeria är ett stort land i Västafrika med över 190 miljoner invånare. Var sjätte afrikan är nigerian. Nigeria har också ett av världens värst nedsmutsade områden, nämligen Nigerdeltat. Gasförbränning, oljespill, jorderosion, översvämningar, avskogning innebär förödande effekter för miljön. Jord, luft och vatten allt är förorenat. PH-halten i luften är 3. Det finns inga fåglar. Över 30 miljoner människor lever i deltat. UNDP anser att bristande samhällsstyrning råder på alla nivåer, med korrupta guvernörer och inget folkligt inflytande. Arbetslösheten är hög och det handlas med droger och vapen. Den humanitära situationen är svår. 30% av världens gasförbränning sker i deltat. Jag har varit där och sett med egna ögon. Försök till lagstiftning mot bränningen har aktivt motarbetats av oljebolagen, Shell, British Petroleum, Total och Nigerias eget oljebolag. Alla stora bolag finns där och borde ta ansvar.

I norr finns konflikten om marken, mellan betesmark till boskapshjordar och jordbruksmark till odling i kombination med stark befolkningstillväxt och där finns sedan tio år Boko Haram. Rörelsens namn betyder "utbildning är synd" på hausa. Rörelsen har drivit hundratusentals människor på flykt från sina hem i nordöstra Nigeria. Det finns nära två miljoner internflyktingar. Flykten har också gått till grannländerna. Militären har tryckt tillbaka Boko Haram och stora markområden har återtagits, men fortfarande utgör gruppen ett stort säkerhetshot. Urskillningslöst våld, självmordsattacker, kidnappningar, förstörelse av byar och fördrivning av civila fortgår i nordöst. Barn och unga flickor används som självmordsbombare. En bestående effekt av folkfördrivningen är att miljontals självförsörjande bönder inte längre kan bruka sin jord. Dessutom har militär och polis gjort sig skyldig

till tortyr och utomrättsliga avrättningar. Detta har inte lett till vare sig utredningar eller rättsliga processer.

Trots att Nigeria är ett medelinkomstland ligger de sociala indikatorerna på en nivå som motsvarar ett låginkomstland. Landet rankas på plats 152 av 188 länder i UNDP:s index för mänsklig utveckling. Oljetillgångarna har gjort ett litet antal nigerianer stormrika, samtidigt som mer än halva befolkningen lever under fattigdomsgränsen. Nigeria har potential att vara ett hyggligt välfärdsland med tanke på de enorma inkomsterna från oljan, men är helt i avsaknad av fördelningspolitik. Mödradödligheten är en av de högsta i världen. Världshälsoorganisationen, WHO, har dömt ut sjukvårdssystemet som världens sämsta. Läskunnigheten för vuxna ligger på 51%. Nära 11 miljoner barn går inte i skolan. I norr har Boko Haram systematiskt förstört skolor. Säkerhetssituationen gör också att flickor inte tös gå till skolan. I Nigeria är 40% av flickorna gifta före 15 år.

Nigeria är ett federalt experiment med svag nationell identitet, där underliggande konflikter blossat upp med jämna mellanrum och härjat landet sedan självständigheten 1960. Under protektorattiden från 1914 och framåt styrdes norra Nigeria av emirer. Islam och traditionella värderingar främjades av britterna. Hausa var det officiella språket. Sharia tillämpades i rättskipningen. I söder verkade den kristna missionen. Västerländska värderingar fick ett betydande inflytande. Engelska var officiellt språk och infördes i skolorna.

1954 införde britterna ett federalt system. Nigeria blev tre regioner efter språkgränserna, hausa, youruba och igbo. 1960 lämnade britterna och Nigeria blev självständigt. Det enade Nigeria betydde mycket lite för befolkningen. Etniska och religiösa motsättningar bidrog till demokratins kollaps 1966. Ett antal militärdiktaturer kom sen att härska fram till att demokratin återinfördes 1999. Då antogs den författning som gäller idag, med USA:s konstitution som förebild. Nigeria är en federal republik med presidentstyre och består nu av 36 delstater. Flerpartisystem garanteras i författningen liksom mänskliga och medborgerliga rättigheter. Presidenten är stats- och regeringschef och har omfattande maktbefogenheter, dock inte lika långsträckta som kollegan i Mocambique. Alla ministrar som presidenten utser måste godkännas av senaten och det måste finnas minst en minister från varje delstat.

Partiväsendet är svagt efter de många åren av militärdiktatur då partier förbjöds och regimkritiker förföljdes. Partierna profilerar sig kring etnisk eller regional samhörighet. I första hand är partierna plattformar för personer som vill ha politiskt inflytande.

Nationalförsamlingen består av två kamrar. Senaten med 109 ledamöter och representanthuset har 360 ledamöter. Ett lagförslag måste antas av bägge kamrar innan det föreläggs presidenten för godkännande. Om presidenten inte godkänner förslaget blir det ändå lag om båda kamrar på nytt antar det med två tredjedels majoritet. Lagar som stiftas måste också antas i de olika delstatliga parlamenten.

Rättsväsendet har brittiskt förebild och är förankrat i konstitutionen och lagstiftningen. Lagarna bygger på flera källor förutom konstitutionen, "brittisk common law", sharialag och sedvanerätt.

Varje delstat har sin egen regering under en guvernör samt en lagstiftande församling, som antar sina egna lagar. Det gör att det nigerianska rättsväsendet är mycket komplicerad eftersom det har sån hög grad av legal pluralism. I de tolv norra staterna tillämpas sharialagstiftning med straff som piskning, stening och amputation, vilket lett till våldsamma sammandrabbningar mellan muslimer och kristna. Enligt konstitutionen har inte sharialagstiftningen företräde framför federal lagstiftning, men inga fall har överklagats till federal nivå, varför det inte är prövat om sharia strider mot konstitutionen. Överprövningar har skett på delstatlig nivå, vilket lett till att shariadomar sällan verkställts.

Sedvanerätten tillämpas i den lägsta domstolsnivån oftast med icke utbildad personal, samma som i Mocambique.

Dödsstraff tillämpas för bland annat mord, väpnat rån och våldtäkt. Senast 2013, då fyra personer i provinsen Edo avrättades.

Rättsväsendet oberoende begränsas av politisk inblandning, korruption, brist på finansiering, utrustning och utbildning. Allmänhetens förtroende för domstolarna är lågt och det är svårt för marginaliserade grupper att få tillgång till rättsväsendet.

Korruptionen finns på alla nivåer och inom rättsväsendet har det i flera fall lett till straffrihet för de som kan betala. Under nuvarande president Buhari har det dock blivit vanligare att rättsprocesser inletts. Ett fall som figurerat internationellt är tidigare petroleumministern MS Diezani-Madueke, som nu granskas av EFCC, Economic and Financial Crimes Commission. Hon anklagas för att ha förskingrat enorma belopp av offentliga medel och hennes egendomar har tagits i beslag. Men hon är inte ensam. I stort sett varenda guvernör har varit föremål för en korruptionsutredning. Fler lagförslag är under utarbetande för att ytterligare stärka arbetet mot korruption.

Utrymmet för det civila samhället är relativt gott. Det tillåts att verka öppet och fritt. Det gäller även människorättsförsvarare med undantag av HBTQ-frågor. Många politiker har en bakgrund i civilsamhällesorganisationer, vilket kan bidra. Pressen är frispråkig och man har en livlig internetscen. Yttrandefriheten är grundlagsskyddad, men begränsas i praktiken av att många makthavare använder sig av förtalsåtal för att tysta kritiker.

Nigeria är ett splittrat land, etniskt, religiöst och ekonomiskt. Spänningen mellan norr och söder finns där. Nuvarande presidenten Buhari är muslim från norra Nigeria.

Nigeria får endast humanitärt bistånd. 2017 utbetalades 130 miljoner SEK till flyktingarna i spåren av Boko Haram.

Afrika har förutsättningar: god ekonomisk tillväxt, stora naturtillgångar och en ung arbetsför befolkning.

Vad behövs: fred och säkerhet, fördjupad demokrati, respekt för mänskliga rättigheter, rättsstatliga principer, investeringar i utbildning, hälsovård och infrastruktur för att på sikt få ett växande och diversifierat näringsliv som kan reducera fattigdomen. Utvecklingen kommer att gå upp och ned. Det kommer att krävas strategiska val, men Afrika har stor utvecklingspotential.